

ЖИВЕТИ АНТИУТОПИЈУ: „ВЕЛИКИ БРАТ” ОСВАЈА НАШЕ МАЛО МЕСТО

Похвала нискости

Ослањајући се на велику способност либералног капитализма и идеологије „слободног тржишта” да најгоре и најниже људске инстинкте подјарују и изнова експлоатишу, продуценти риалити шоу емисија су пронашли рудник злата у природном браку егзибиционизма и воајеризма, то јест мазохизма и садизма, из којих ова врста емисија црпи своју динамику и смисао

Пише: Марко Танасковић

Ко-нач-но смо и то до-жи-ве-ли. По-сле по-ку-ша-ја геј па-ра-де, ли-цен-цног из-да-ња *Пл еј-бо-ја*

, до-би-ли смо но-ву по-твр-ду да круп-ним ко-ра-ци-ма не-по-врат-но гра-би-мо ка пре-све-тлом дру-штву на-пред-них и ци-ви-ли-зо-ва-них на-ро-да ко-је зна-мо под ко-лек-тив-ном име-ни-цом За-па-да. До-би-ли смо

Ве-ли-ког бра-та

– чу-ве-ни те-ле-ви-зиј-ски ри-а-ли-ти шоу ко-ји је ве-се-ла и лу-кра-тив-на ме-ша-ви-на

пор-но-гра-фи-је, во-а-је-ри-зма и са-ди-зма, а чи-је еми-то-ва-ње по-чи-ње на про-ле-ће. За-бо-ра-ви-те на сту-ди-ју о из-во-дљи-во-сти или по-че-так пре-го-во-ра о ста-би-ли-за-ци-ји и асо-ци-ја-ци-ји, по-ја-ва Ве-ли-ког бра-та је да-ле-ко кон-крет-ни-ји и по-у-зда-ни-ји по-ка-за-тељ да све ви-ше ор-ган-ски при-па-да-мо том

Вр-лом но-вом све-ту

. Уоста-лом, за-што се зло-па-ти-ти са му-ко-трп-ним и ре-зул-тат-ски не-из-ве-сним по-ку-ша-ји-ма да се усво-је по-ли-тич-ке ин-сти-ту-ци-је и рад-не на-ви-ке са За-па-да, ка-да је мно-го лак-ше уво-зи-ти за-пад-њач-ко пот-кул-тур-но сме-ће и де-ка-ден-ци-ју. Ко-нач-ни циљ је иона-ко исти.

ИНТЕРНАЦИОНАЛА ПОРЕМЕЋЕНОСТИ

Зва-нич-ни прес ма-те-ри-ја-ли ка-жу да је *Ве-ли-ки брат* „изум” Хо-лан-ђа-ни-на Јона де Мо-ла ко-ји је сма-трао, иако ни-ка-да ни-је про-чи-тао Ор-ве-лов ан-ти-у-то-пиј-ски ро-ман, да је иде-ја све-ви-де-ћег Ве-ли-ког бра-та, ко-ји 24 ча-са има ап-со-лут-ни над-зор и до-ми-на-ци-ју над по-да-ни-ци-ма, то-ли-ко за-бав-на да је тре-ба ис-про-ба-ти на те-ле-ви-зиј-ском гле-да-ли-шту. Про-по-зи-ци-је су ја-сне и јед-но-став-не: 12 так-ми-ча-ра жи-ви у изо-ло-ва-ној ку-ћи сто да-на и, пу-тем ка-ме-ра ко-је су сву-да и ми-кро-фо-на ко-је су оба-ве-зни да но-се, из-ла-же сво-ју ого-ље-ну при-ват-ност на увид ми-ли-он-ском ТВ ауди-то-ри-ју-му, ко-ји се опет по-ста-вља у уло-гу це-ла-та и сва-ке не-де-ље гла-са-њем из-ба-цу-је по јед-ног так-ми-ча-ра из ку-ће и из еми-си-је. По-след-њи так-ми-чар, ко-ји пре-жи-ви све ели-ми-на-ци-је, осим сла-ве до-би-ја и нов-ча-ну на-гра-ду од сто хи-ља-да евра. Зна-чи по хи-ља-ду евра за сва-ки дан про-ве-ден у ку-ћи. Ма-ло ли је?

Ли-цен-цу за на-ше тр-жи-ште до-би-ла је про-дук-циј-ска ку-ћа „Емо-ушн”, већ ис-так-ну-та у про-из-вод-њи ри-а-ли-ти те-ле-ви-зиј-ских про-гра-ма ко-ји су на гра-ни-ци до-брог уку-са (на при-мер *Хо-ћеш не-ћеш...*), а шоу ће се еми-то-ва-ти на те-ле-ви-зи-ји Б92. До-не-кле је из-не-на-ђу-ју-ћа од-лу-ка ове те-ле-ви-зи-је да уђе у тр-ку за *Ве-ли-ког бра-та*

, на-ро-чи-то ка-да се узме у об-зир да је, из-у-зи-ма-ју-ћи ра-ди-о-ак-тив-ност ин-фор-ма-тив-ног про-гра-ма (због че-га, уоста-лом, и по-сто-је), Б92 до-сад био по-знат

по ре-ла-тив-но при-стој-ном и ци-ви-ли-зо-ва-ном ода-би-ру ла-ких и за-бав-них са-др-жа-ја стра-ног по-ре-кла. По свом фор-ма-ту, гле-да-но-сти и про-грам-ском опре-де-ље-њу, те-ле-ви-зи-ја „Пинк” би сва-ка-ко би-ла да-ле-ко ло-гич-ни-ји из-бор за *Ве-ли-ког бра-та*, та-ман у тер-ми-ну из-ме-ђу тре-нут-но ак-ту-ел-не ла-ти-но-а-ме-рич-ке ТВ са-пу-ни-це и

Гранд па-ра-де

.

По-ста-вља се пи-та-ње у че-му су Со-ро-ше-ви ко-ме-са-ри и ју-ри-шни-ци ов-де ви-де-ли свој ин-те-рес, осим у оче-ки-ва-ном по-ра-сту реј-тин-га и гле-да-но-сти? Ве-сти о ка-стин-зи-ма за *Ве-ли-ког бра-та* из-зва-ле су пред-ви-дљи-ву по-пла-ву тек-сто-ва и ана-ли-за ра-зних те-о-ре-ти-ча-ра ме-ди-ја и со-ци-о-ло-га кул-ту-ре, ко-ји су по-ку-ша-ли да да-ју свој од-го-вор на то пи-та-ње. По оштри-ни и убе-дљи-во-сти, из-два-ја се ре-а-го-ва-ње кул-ту-ро-ло-га Зо-ри-це То-мић, ина-че по-сло-вич-но сјај-ног ту-ма-ча са-вре-ме-них ме-диј-ских фе-но-ме-на. Она је у пр-ви план ис-та-кла во-а-јер-ску при-ро-ду са-вре-ме-них ме-ди-ја и њи-хо-ву по-тре-бу да кре-и-ра-ју соп-стве-не све-то-ве и ти-ме по-ка-жу да ре-ал-ност из-ван њих не по-сто-ји. Оту-да, твр-ди она, „та же-ља за по-зна-то-шћу, ко-ја слу-жи за две ства-ри: пр-во, да се по-сред-но на-пла-ти та по-зна-тост кроз лак-ше на-ла-же-ње по-сла, парт-не-ра или не-чег тре-ћег и, дру-го, да се на тај на-чин до-би-је уве-ре-ње да не-што зна-чи-те”. Уоста-лом, о тој уло-зи те-ле-ви-зи-је као про-из-во-ђа-ча вир-ту-ел-них све-то-ва и вр-хов-ног ар-би-тра ре-ал-но-сти и вред-но-сти на-ро-чи-то је на-дах-ну-то и про-роч-ки лу-цид-но пи-сао Фран-цуз Жан Бо-дри-јар.

ПРЕПОЗНАВАЊЕ КУРВЕ

Го-спо-ђа То-мић та-ко-ђе вр-ло ис-прав-но уоча-ва уло-гу нов-ца као основ-ног по-кре-тач-ког мо-ти-ва це-лог фе-но-ме-на. „*Но-вац је је-ди-на ре-ал-ност и је-ди-но ме-ри-ло ове епо-хе, та-ко да не знам шта је ту чуд-но. И овај шоу то пот-пу-но ого-ља-ва. Све је пот-пу-но ја-сно. Све због нов-ца. Због ње-га уче-сни-ци сво-ју при-ват-ност, сво-ју сло-бо-ду ну-де на увид сви-ма, због ње-га про-ду-цен-ти на-сто-је да от-му вре-ме,*

па-жњу и жи-во-те гле-да-ла-ца.”

Ту се

тре-ба на-до-ве-за-ти и до-да-ти да је це-ла за-ми-сао на-ста-ла пре све-га као по-тре-ба ве-ли-ких те-ле-ви-зиј-ских ста-ни-ца да уште-де ма-те-ри-јал-на сред-ства, од-но-сно да на ми-ни-мал-ним ула-га-њи-ма (на-су-прот, на при-мер, га-ло-пи-ра-ју-ћем ра-сту це-на игра-них ТВ се-ри-ја) из-вла-че мак-си-ма-лан про-фит

Осла-ња-ју-ћи се на фан-та-стич-ну спо-соб-ност ли-бе-рал-ног ка-пи-та-ли-зма и иде-о-ло-ги-је сло-бод-ног тр-жи-шта да нај-го-ре и нај-ни-же људ-ске ин-стинк-те под-ја-ру-ју и из-но-ва екс-пло-а-ти-шу, про-ду-цен-ти ри-а-ли-ти еми-си-ја су про-на-шли руд-ник зла-та у при-род-ном бра-ку ег-зи-би-ци-о-ни-зма и воајеријзма, то јест ма-зо-хи-зма и са-ди-зма, из ко-јих ова вр-ста еми-си-ја цр-пи сво-ју ди-на-ми-ку и сми-сао.

У то-ме им иде на ру-ку све ве-ћа фа-сци-на-ци-ја естрад-ном сла-вом и слав-ним лич-но-сти-ма и њи-хо-вим ба-нал-ним пре-о-ку-па-ци-ја-ма, то јест сво-је-вр-сна та-бло-и-ди-за-ци-ја жи-во-та (ви-де-ти сред-ње стра-не ско-ро свих днев-них но-ви-на), као и све-оп-шта еро-зи-ја свих мо-рал-них и сва-ких дру-гих вред-но-сти. Ако то-ме при-до-да-мо и не-ма-шти-ну и бес-па-ри-цу ко-је су код нас по-ста-ле оп-ште ме-сто, он-да за-и-ста ни-је те-шко об-ја-сни-ти ода-кле су се ство-ри-ле оне де-се-ти-не хи-ља-да очај-ни-ка ко-ји су ши-ром Ср-би-је по-хр-ли-ли на ка-стин-ге за *Ве-ли-ког бра-та*. Њи-хо-ва же-ља да по-ста-ну „не-ко и не-што”, као и глад за обе-ћа-ним нов-цем, го-то-во да је дир-љи-ва и до-стој-на ли-те-рар-не об-ра-де. До-ду-ше, ако по-гле-да-мо с дру-ге стра-не те-ле-ви-зиј-ског екра-на, у по-тро-шач-ки до-мен, си-ту-а-ци-ја је још го-ра и гр-ђа. Во-а-јер-ска по-тре-ба да се за-ви-ру-је у при-ват-ност дру-гих (о че-му све-до-чи и по-ма-ма за при-ват-ним секс сним-ци-ма по-зна-тих), као и са-ди-стич-ки им-пулс да се, из ано-ним-ног ком-фо-ра соп-стве-не гра-ђан-ске ег-зи-стен-ци-је, ужи-ва и, пу-тем ели-ми-на-ци-је, уче-ству-је у по-ни-же-њу и пат-њи дру-гих, го-во-ре нам да жи-ви-мо у ду-бо-ко по-ре-ме-ће-ном дру-штву и епо-хи по-ре-ме-ћа-ја.

А чим по-сто-је и по-тра-жња и по-ну-да, по-сред-ник ко-ји ће их спо-ји-ти и за-ра-ди-ти на то-ме ла-ко ће се на-ћи. Те-ле-ви-зи-ја, као са-мо још јед-но огле-да-ло са-вре-ме-ног дру-штва, овог пу-та је на се-бе пре-у-зе-ла уло-гу ма-кроа у тој ма-лој пр-ља-вој игри про-сти-ту-ци-је ин-тим-но-сти. А у тој ре-че-ној игри, не тре-ба о то-ме има-ти ни-ка-кве илу-зи-је, кур-ве смо сви ми. Све ово нас оста-вља у фа-у-стов-ској си-ту-а-ци-ји да има-мо јед-но, с мо-рал-не тач-ке гле-ди-шта, пот-пу-но бан-кро-ти-ра-но дру-штво и ство-ре-ну ат-мос-фе-ру да је све и сва-ко на про-да-ју, а ка-да се ства-ри та-ко по-ста-ве, он-да за-и-ста ни-је те-шко ви-де-ти ка-кав би ин-те-рес у све-му то-ме мо-гао има-ти Ме-фи-сто Со-рош.

На кра-ју, ва-ља спо-ме-ну-ти и слу-чај чу-ве-не аустра-лиј-ске ин-те-лек-ту-ал-ке и

фе-ми-нист-ки-ње Жер-мејн Грир, аутор-ке култ-ног де-ла *Жен-ски ев-нух*, ко-ја је у ја-ну-а-ру 2005. по-ста-ла је-дан од так-ми-ча-ра у бри-тан-ском из-да-њу

Ве-ли-ког бра-та

са слав-ним лич-но-сти-ма, иако је прет-ход-но има-ла озбиљ-не ре-зер-ве спрам тог фе-но-ме-на и чак јав-но из-не-ла оце-ну да је шоу „от-при-ли-ке ци-ви-ли-зо-ван ко-ли-ко и гле-да-ње кроз шпи-јун-ку у спа-ва-ћу со-бу ва-шег де-те-та ти-неј-це-ра”. Хо-ће-мо ли у бу-дућ-но-сти исто та-ко гле-да-ти го-спо-ђу То-мић или не-ког дру-гог зга-ђе-ног кри-ти-ча-ра и ин-те-лек-ту-ал-ца ка-ко се глу-пи-ра за-рад на-ше за-ба-ве, соп-стве-не про-мо-ци-је или нов-ца? На-жа-лост, сли-чан сце-на-рио уоп-ште ни-је те-шко за-ми-сли-ти. Као што смо већ на-по-ме-ну-ли, не тре-ба има-ти илу-зи-ја. Пре или ка-сни-је, из-во-је-ва-ће-мо по-бе-ду над со-бом. Пре или ка-сни-је, за-во-ле-ће-мо

Ве-ли-ког бра-та

.
<

(Март 2006)

„Телевизија, као само још једно огледало савременог друштва, овог пута је на себе преузела улогу макроа у тој малој прљавој игри проституције интимности. А у тој реченој игри, не треба о томе имати никакве илузије, курве смо сви ми.”

„Новац је једина реалност и једино мерило ове епохе, тако да не знам шта је ту чудно. И овај шоу то потпуно огољава. Све је потпуно јасно. Све због новца. Због њега учесници своју приватност, своју слободу нуде на увид свима, због њега продуценти настоје да отму време, пажњу и животе гледалаца.” (Зорица Томић, културолог)